

Ankestyrelsens brev til Ballerup
Kommune

Tilsynsudtalelse om almenboliglovens plejeboliggaranti ved ansøgning om ægtefællebolig

20. december 2023

Vi vender hermed tilbage i sagen om Ballerup Kommunes praksis om almenboliglovens plejeboliggaranti, når der søges om en ægtefællebolig.

J.nr. 22-17579

Sagen har givet Ankestyrelsen anledning til at vurdere, om Ballerup Kommunes praksis er i overensstemmelse med almenboliglovens regler.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

Resumé

Ankestyrelsen vurderer, at Ballerup Kommune handler i strid med almenboligloven ved at have en praksis, hvor plejeboliggarantien ikke gælder, når der søges om en ægtefællebolig.

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Vi beder kommunalbestyrelsen i Ballerup Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver kommunalbestyrelsen anledning til.

Sagens oplysninger

[A] skrev til Ankestyrelsen flere gange fra den 18. marts 2022 og frem. [A] oplyste, at Ballerup Kommune ikke overholdt almenboliglovens regler om plejeboliggaranti ved ansøgning om en ægtefællebolig.

Ankestyrelsen bad den 22. juni 2022 Ballerup Kommune om en udtalelse.

Ballerup Kommune har den 30. juni 2022 sendt en udtalelse. Følgende fremgår blandt andet af udtalelsen:

“Vi vedhæfter gældende ‘Kvalitetsstandard for tildeling af handicapegnet bolig og bolig på plejecenter’ for belyse praksis i sager, hvor der søges ægtefælle-plejebolig. Standarden er udarbejdet i overensstemmelse med almenboliglovens § 54 a og servicelovens § 192 a. (Ansøgning om ægtepar bolig er særligt nævnt på side 3).

[...]

Vores bemærkninger til sagen:

[A] søgte om en af kommunens ægtefælle-plejeboliger til sine forældre på Plejecenter [B].

Når der søges specifikt på ægtefælle-plejebolig, gælder plejeboliggarantien ikke. Ventelisten på en plejebolig i Plejecenter [B] varierer.

Når vi godkender borgere til plejeboliger sker det ud fra gældende kriterier svarende til lovgivning og kvalitetsstandard.

Processen for at blive godkendt sker via et månedligt møde i Visitationsudvalget. Her vurderes det om ansøger er berettiget til plejebolig/ældre- handicapegnet bolig - ud fra gældende kriterier.

Selve boligtildelingen baseres på en konkret og individuel vurdering af behovet blandt de godkendte personer på ventelisten.

Hvis der søges plejebolig under plejeboliggarantien, skal borger tildeles plejebolig inden for 8 uger. Hvis det ikke er muligt, at anvise en bolig indenfor 8 uger, vejleder vi ansøger til at udvide boligsøgningen til at omfatte andre kommuner og dermed boliger. Vi er behjælpelige med at sende borgers ansøgning til anden ønsket kommune, når plejeboliggarantien er udløbet.”

[A] har i forbindelse med sagens behandling oplyst, at hendes forældre ikke havde søgt specifikt om en bolig på Plejecenter [B]. Hun har oplyst, at hendes forældre havde søgt om en ægtefællebolig, og at Plejecenter [B] var det eneste sted i Ballerup Kommune, hvor der fandtes ægtefælleboliger.

Regler og praksis

Følgende fremgår af almenboliglovens § 54, stk. 2 om plejeboliger:

”§ 54. [...]

Stk. 2. Almene ældreboliger, der er indrettet med henblik på at betjene personer med betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, skal af den almene boligorganisation udlejes til denne personkreds. Kommunalbestyrelsen kan beslutte, at boligerne skal udlejes til den personkreds, der er nævnt i stk. 1, 1. pkt., hvis boligerne ikke kan udlejes til personkredsen, der er nævnt i 1. pkt. Kommunalbestyrelsen udøver anvisningsretten, jf. dog § 185 b, stk. 3.”

Følgende fremgår af almenboliglovens § 54 a om plejeboliggarantien:

”§ 54 a. Kommunalbestyrelsen skal tilbyde ældre, der har særligt behov for en almen plejebolig, jf. § 5, stk. 2, eller for en plads på et plejehjem, jf. § 192 i lov om social service, en sådan bolig eller plads senest 2 måneder efter optagelse på en venteliste.

Stk. 2. Garantien efter stk. 1 gælder dog ikke, hvis den ældre har valgt en bestemt almen plejebolig eller et bestemt plejehjem efter reglerne i § 58 a.

Stk. 3. Indenrigs- og boligministeren fastsætter regler om optagelse på en venteliste og om frister for tilbud om en almen plejebolig eller en plejehjemsplads.”

Følgende fremgår af almenboliglovens § 58 a om frit valg af blandt andet plejebolig:

”§ 58 a. Ældre og personer med handicap, der har et særligt behov for almene ældreboliger, jf. § 5, kommunale eller regionale botilbud samt plejehjem og beskyttede boliger, jf. §§ 108 og 192 i lov om social service, har ret til frit at vælge sådanne boliger. Retten efter 1. pkt. gælder endvidere boliger efter lov om byfornyelse eller lov om byfornyelse og boligforbedring, som er særligt indrettet for den nævnte personkreds, og boliger efter den tidligere lov om boliger for ældre og personer med handicap.

Stk. 2. Retten til frit valg efter stk. 1 gælder uanset boligens beliggenhed. Det er en forudsætning, at betingelserne efter §§ 54, 57 eller 58 for at få anvist en bolig er opfyldt i bopælskommunen og ved flytning til en anden kommune både i bopælskommunen og i tilflytningskommunen. Tilflytningskommunens vurdering skal ske efter samme retningslinjer, som gælder for kommunens egne borgere.

Stk. 3. Retten til frit valg efter stk. 1 omfatter ret til, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat kan indgå i husstanden. Hvis en person ønsker, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat skal indgå i husstanden, skal den bolig, der tilbydes, være egnet til 2 personer. Hvis den pågældende ældre eller person med handicap, jf. stk. 1, dør, har en efterlevende samlever ret til at fortsætte lejeforholdet.”

Følgende fremgår af forslag til lov om ændring af lov om almene boliger samt støttede private andelsboliger m.v., lov om boliger for ældre og personer med handicap og lov om boligbyggeri, L 119 af 28. februar 2002:

”Retten til frit valg af bolig skal naturligvis også gælde, selv om det foretrukne sted tilfældigvis er beliggende i en anden kommune. Regeringen lægger i den forbindelse vægt på, at pengene følger den ældre eller handicappede borger over kommunegrænsen.

Regeringen foreslår derfor, at der for alle ældre og personer med handicap, der af såvel fraflytnings- som tilflytningskommune vurderes at have behov for en ældrebolig m.v., indføres ret til frit valg inden for og på tværs af kommunegrænserne og inden for rammerne af kommunernes afgørelse med hensyn til boligtype. Regeringen foreslår tillige, at det frie valg omfatter ret til at få ægtefællen med, herunder også en ret for den efterlevende ægtefælle til at blive boende.”

Følgende fremgår af forslag til lov om ændring af lov om almene boliger m.v., L 107 af 14. december 2005:

”Det foreslås i stk. 1, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde en almen plejebolig eller en plads i et plejehjem til ældre, der har behov for en sådan bolig eller plads senest to måneder efter, at behovet herfor er konstateret. Hvis den ældre ikke umiddelbart i forbindelse med konstatering af behovet kan få tilbudt en bolig eller plads, optages den ældre på en generel venteliste indtil kommunalbestyrelsen senest 2 måneder efter optagelsen på den generelle venteliste kan tilbyde boligen eller pladsen. Et tilbud indebærer, at den pågældende ældre får tilbudt en bestemt almen plejebolig eller plejehjemsplads, som er indflytningsklar senest 2 uger efter udløbet af 2-månedersfristen, jf. bemærkningerne til det foreslåede stk. 3.

[...]

Det foreslås i stk. 2, at garantien efter stk. 1 ikke skal gælde, hvis den ældre efter reglerne om frit valg af ældreboliger m.v., jf. § 58 a i lov om almene boliger m.v., ønsker at bo i en bestemt plejeboligbebyggelse eller i et bestemt plejehjem, enten i bopælskommunen eller i en anden kommune. Hvis den ældre derfor ønsker at bo et bestemt sted, optages den pågældende på den specifikke venteliste efter reglerne om frit valg af ældreboliger m.v.

[...]

Det er bl.a. hensigten at fastsætte nærmere regler om, at hvis den ældre ikke umiddelbart i forbindelse med konstatering af behovet for en plejebolig eller en plads i et plejehjem kan få tilbudt en sådan bolig eller plads, så skal den ældre fra det tidspunkt, hvor behovet konstateres, optages på en generel venteliste med den konsekvens, at beregningen af to-månedersfristen begynder fra denne dag. Det er endvidere hensigten at fastsætte regler om, at beregningen af to-månedersfristen løber frem til det tidspunkt, hvor den ældre får tilbudt en bestemt almen plejebolig eller en bestemt plads i et plejehjem.”

Følgende fremgår af vejledning om botilbud m.v. til voksne nr. 9766 af 3. oktober 2023:

Plejeboligarantien og frit valg ordningen

278. Plejeboligarantien gælder ikke, hvis den ældre efter reglerne om frit valg af ældreboliger m.v., jf. § 58 a i lov om almene boliger m.v., ønsker at bo i en bestemt plejeboligbebyggelse eller i et bestemt plejehjem, enten i bopælskommunen eller i en anden kommune. I dette tilfælde optages borgeren på en specifik venteliste og har dermed ikke krav på at få anvist en bolig inden for to-måneders fristen. Kommunalbestyrelsen har pligt til at oplyse den ældre om, at plejeboligarantien ikke gælder i dette tilfælde.

Ønsker den ældre en plejebolig i en anden kommune efter reglerne om frit valg af ældreboliger m.v. uden nærmere at angive, hvilken plejeboligbebyggelse eller plejehjem, det skal være, er den ældre

omfattet af plejeboliggarantien i den kommune, som den ældre ønsker at flytte til.

Plejeboliggarantien i forhold til ansøgere, der ønsker at bo sammen med ægtefælle, samlever eller registreret partner

279. Såfremt kommunen har visiteret en borger, der ønsker at bo sammen med sin ægtefælle, samlever eller registreret partner, til en plejebolig, skal kommunen inden for to måneder tilbyde en plejebolig, der er velegnet til to personer i lighed med, hvad der gælder i forhold til fritvalgsordningen, jf. § 58 a, stk. 3, i lov om almene boliger og § 108, stk. 3, i lov om social service.”

Det fremgår af Ankestyrelsens principmeddelelse 101-19, at en borger, der er visiteret til en ældre- og handicapvenlig bolig eller en plejebolig, har ret til, at en ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat kan indgå i husstanden, hvorfor boligen i de tilfælde, skal være egnet til to personer. Det fremgår desuden, at kommunen skal tilbyde ældre, der har et særligt behov for en almen plejebolig en sådan bolig eller plads senest to måneder efter optagelse på en venteliste – også, hvis borgeren ønsker en plejebolig i en anden kommune.

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen lægger til grund, at Ballerup Kommune har en praksis, hvor plejeboliggarantien ikke gælder, hvis der bliver søgt om en ægtefællebolig.

Ankestyrelsen vurderer, at denne praksis er i strid med almenboliglovens regler om frit valg, retten til en ægtefællebolig og plejeboliggarantien.

Vi lægger vægt på, at det fremgår af Ballerup Kommunes udtalelse, at når der søges specifikt på en ægtefælleplejebolig, så gælder plejeboliggarantien ikke.

Det fremgår af almenboliglovens § 58 a, stk. 3, at hvis en borger, der er omfattet af personkredsen for en plejebolig, ønsker at ægtefælle, samlever eller registreret partner fortsat skal indgå i husstanden, så skal den bolig, der tilbydes, være egnet til to personer.

Hvis borgeren ikke ønsker en specifik bolig, skal der stilles en plejebolig til rådighed inden for to måneder efter optagelse på venteliste. Det følger af almenboliglovens § 54 a.

Det er Ankestyrelsens vurdering, at plejeboliggarantien også gælder i de tilfælde, hvor ansøgeren ønsker at få sin ægtefælle med.

Plejeboliggarantien er indført på et senere tidspunkt end retten til en ægtefællebolig, og ægtefælleboliger er ikke i forbindelse med indførslen af plejeboliggarantien blevet undtaget. Det fremgår ligeledes af vejledningen om botilbud m.v., at plejeboliggarantien også gælder ved ansøgning om en ægtefællebolig.

På den baggrund vurderer vi, at Ballerup Kommunes praksis på området er i strid med almenboligloven.

Vi er opmærksomme på, at det fremgår af almenboliglovens § 54 a, stk. 2, at plejeboliggarantien ikke gælder, hvis borgeren har valgt en bestemt plejebolig. Det er Ankestyrelsens vurdering, at borgeren ikke har valgt en bestemt bolig, når borgeren søger om en ægtefællebolig, heller ikke selv om den pågældende kommune kun har ægtefælleboliger ét sted.

Vi beder om kommunalbestyrelsens bemærkninger til vores udtalelse

Ankestyrelsen beder kommunalbestyrelsen i Ballerup Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver kommunalbestyrelsen anledning til.

Vi offentliggør denne udtalelse på www.ast.dk i anonymiseret form.

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser. Det står i § 50 i kommunestyrelsesloven.

Venlig hilsen

Nanna B. Damgaard

Kopi er sendt til:

[A]

Vi har anvendt:

Lovbekendtgørelse om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven)
nr. 47 af 15. januar 2019

Lovbekendtgørelse om almene boliger m.v. (almenboligloven) nr. 1877
af 27. september 2021 med senere ændringer